BİLECİK ŞEYH EDEBALİ ÜNİVERSİTESİ

İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

(2022 - 2023) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Çağdaş Türk Lehçeleri I	TDE345	5	2 + 0	3,0	Seçmeli

Birim Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı - Lisans (Yüz yüze.)
Amaç	Bu dersin amacı, öğrencilerin Çağdaş Türk lehçeleri hakkında temel bilgi edinmelerini sağlamak; lehçelerin sınıflandırılmasını, tarihsel gelişim süreçlerini, fonetik, morfolojik ve söz varlığı açısından özelliklerini tanımalarına yardımcı olmaktır. Öğrencilerin, Türkiye Türkçesi ile diğer Türk lehçeleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları kavrayarak bu lehçeleri karşılaştırmalı olarak analiz edebilmeleri hedeflenmektedir.
Ders İçeriği	Bu ders, Türk dilinin çağdaş kollarını tanıtmayı amaçlamaktadır. Türk dilinin tarihî gelişimi kısaca ele alındıktan sonra, çağdaş Türk lehçelerinin sınıflandırılması, coğrafi dağılımları, yazı dilleri durumları ve temel dil özellikleri incelenir. Ders kapsamında başta Oğuz (Güney-Batı), Kıpçak (Kuzey-Batı), Karluk (Güney-Doğu), Sibirya (Kuzey-Doğu) ve diğer küçük lehçe grupları olmak üzere çağdaş Türk lehçelerinin fonetik, morfolojik ve söz varlığı açısından karşılaştırmalı özellikleri ele alınır. Türkiye Türkçesi ile diğer lehçeler arasındaki benzerlikler ve farklılıklar örnek metinler üzerinden analiz edilir. Ayrıca ortak Türkçe tartışmaları, Türk dünyasında iletişim ve dil politikaları gibi güncel konulara da değinilir.
Ders Kaynakları	Ercilasun, Ahmet Bican. Türk Lehçeleri Grameri: Giriş – Ses Bilgisi. Akçağ Yay., 2007., Özkan, Mustafa. Türk Dünyası ve Çağdaş Türk Lehçeleri. Bilge Kültür Sanat Yay., 2011., Caferoğlu, Ahmet. Türk Dili Tarihi. Enderun Kitabevi, 2004., Tekin, Talat. Türk Dillerinde Birincil Ses Değişmeleri. Türk Dil Kurumu Yay., 2003., Demir, Nurettin & Yılmaz, Emine. Türk Lehçeleri El Kitabı. Grafiker Yay., 2004.

Hafta	Konu
1	Dersin tanıtımı, “Türk lehçesi” kavramı, lehçe-ağız-dil ayrımı
2	Türk dilinin tarihi gelişimi: Ana Türkçe'den bugüne genel bakış
3	Türk lehçelerinin sınıflandırılması: Coğrafi ve dilbilimsel ölçütler
4	Güney-Batı (Oğuz) Grubu: Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi
5	Güney-Batı (Oğuz) Grubu: Türkmen Türkçesi
6	Kuzey-Batı (Kıpçak) Grubu: Kazak ve Kırgız Türkçeleri
7	Kuzey-Batı (Kıpçak) Grubu: Tatar, Başkurt ve Karaçay-Balkar Türkçeleri
8	Ara sınav
9	Kuzey-Doğu (Sibirya) Grubu: Yakut (Saha) ve Hakas Türkçeleri
10	Güney-Doğu (Karluk) Grubu: Özbek ve Uygur Türkçeleri
11	Hala tartışmalı olan küçük gruplar: Çuvaşça, Halaççа vb.
12	Türkiye Türkçesi ile diğer lehçeler arasında karşılaştırmalı ses ve biçim bilgisi
13	Ortak Türkçe fikri ve günümüzde Türk lehçeleri arası etkileşim
14	Final Sınavı

Program Çıktıları	
1	Türk edebiyatı ve edebiyat tarihi, Türk lehçeleri-alfabeleri Türkiye Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi ve yazılı (Eski ve Yeni Türk Edebiyatı) ve sözlü (anonim edebiyat, âşık edebiyatı, tekke tasavvuf edebiyatı) edebi geleneklerle ilgili ileri düzeyde, güncel teorik ve uygulamalı bilgilerine sahiptir.
2	Disiplinler arası bir farkındalıkla alanıyla ilgili akademik araştırmalar gerçekleştirir.
3	Türk Dili ve Edebiyatı Programında kullanılan ve güncel bilgileri içeren ders materyallerini, araştırma metotlarını, bilgi ve teorilerini; eğitim-öğretim, araştırma ve kamusal hizmet alanlarında uygular
4	Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık faaliyetlerin yürütülmesinde bireysel veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.
5	Alanı ile ilgili edindiği bilgi ve becerileri sosyal/kültürel/ekonomik katma değeri olan düşünceye/yaklaşıma/ürüne dönüştürülmesi hususunda sorumluluk alır.
6	Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.
7	Öğrenme gereksinimlerini belirleyerek öğrenme hedefleri doğrultusunda kendisinin ve sorumluluğu altındaki kişilerin performanslarının geliştirilmesine yönelik faaliyetleri planlar ve yönetir
8	Eğitimi boyunca edindiği bilgi ve becerilerle yaşam boyu öğrenmeye yönelik bir motivasyon ve tutum geliştirir.
9	Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşır.
10	Alan ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme, düşünceleri ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarır
11	Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenler ve bunları uygular.
12	Alanıyla ilgili yaptığı araştırmalarda bilgi ve bilişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanır.
13	Alan ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket eder.
14	Türk kültürü, dili ve edebiyatıyla ilgili güncel problemlere bireysel çalışmalarıyla veya bir ekibin üyesi olarak çözümler üretir ve ürettiği çözümleri alan uzmanlarla paylaşır.
15	Eleştirel düşünme, akademik yazım ve sunum konularında temel becerilere sahiptir

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14	PÇ 15
Ortalama Değer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

https://ebs.bilecik.edu.tr/pdf/dersbilgigetir/331713